

TIYATRO

tiyatro

TIYATRO ÖZGÜRLEŞTİRİR

Bakış Açısına Göre “Kadınlarımız”...

24 Ocak 2018

M.Sadık Aslankara

Bir ayı geçtiği halde izlediğim oyunlar üzerine iki satır olsun yazamadım. Nedeni, oyunları izler izlemez yollara düşmek zorunda kalışım. Yoğunluk içinde savrulmalarla yeni bir yaşam kolonisi kurmaya dönük çaba, farklı yerlerde beni bekleyen kitaplara uzanıp bunları, yazılı, görsel farklı belgelerle birlikte çeşitli arşiv gereçlerini de sırtlanıp kolonide yeniden düzenlemeye girişmek kolay değildi. Sonuçta olanca zamanımı bu işe ayırmak zorunda kaldım çaresiz.

Bu nedenle izlediğim *Tiyatro Fora* yapımı **Kadınlarımız**'la *Yabancı Sahne* yapımı **Netočka Nezvonava**'ya da elim uzanamadı bir türlü. Oysa izlenmişse, gecikilmeden yazılmalı oyun. O halde gecikmeyi gidermeye kaldı iş.

Tiyatro Fora'nın Tiyatromuzdaki Yeri...

Tiyatro Fora, ilk kez 1995'te perde açtığına göre, yaşı on beşlerde bir topluluk demek ki. Türkiye'de süregelen biçimde perde açarak on, on beş yılını dolduran topluluk sayısının pek de fazla olmadığını bilen biri konumuyla bunun altını çizeyim ilkin. O zaman bize düşen iş, bu topluluğun Türk tiyatrosu içindeki yerini, bu bağlamda taşıdığı değeri, bunu yerine getirirken sergilediği işlevini belirlemeye girişmek, bu yönde notlar düşmek olmalı.

Neler söylenebilir bu konuda?

Sanatçılar birer tekil özne olarak kendilerince nasıl bir özgün sanat yapma biçimi sergiliyor, bu doğrultuda anlatılarını geliştirip sanatsal yaklaşımlarını kurgu, biçem, vb. başlıklar altında farklı konular, izlekler çerçevesinde ortaya koyuyorsa toplulukların da bir tekil özne bağlamında somutladığı sanat anlayışı var kuşkusuz. Ne ki sanatçı tekil kişi, bir özne varlık olarak kendi dışındaki öteki varlıklarla dolayimli ilişki sürdürdüğü halde tiyatro toplulukları tiyatral gerçekliklerini özne varlık anlamında, birbiriyle eylemli ilişkileniş içinde, doğrudan bağlarla vektörel bir eğrinin yönlendirmesiyle ortaya koyuyor, kadrodaki herkesin buna gönüllü katılımıyla.

Bir tiyatro topluluğunun sanatsal yapısı, kendisini ele veren sanatsal somutluk bu açıdan ne yalnızca genel sanat yönetmeninin yapıp etmeleriyle sınırlı ne de onun yönlendirmesiyle biçimleniyor. Perdecinin de bunda eylemli rolü var, Muhsin Ertuğrul'un "Perdecî"liğinin bir başka açılımı da bu zaten.

Bu girişten sonra *Tiyatro Fora*'nın tiyatromuzdaki yerine özgü birkaç satır eklemenin, topluluğun dikkate aldığı, yapılandırıp yansıtmaya çalıştığı estetik, plastik somutlayış, bunun temel dayanağı olan kavramsal yaklaşım üzerine kısa notlar çıkarmanın bu bakımdan sayılamayacak yararı var.

Topluluk olarak *Tiyatro Fora*, deneysel bir tiyatro yapmamakla birlikte üst başlığını "deneme" ("essay") olarak belirleyebileceğimiz oyunlarla kendisine bir kavramsal temel oluşturarak tiyatro yapıyor. İzlediğim bütün oyunlarında topluluğun bunu kendisine rehber aldığı apaçık görülebiliyor çünkü.

Bunu uygulayıp yansıtmada ise alabildiğine yalınlığı yeğliyor topluluk. Bu çerçevede çeşitli kısıtlarla örülü salon, yapım, kadro giderleri gibi zorlamalar yanında kavramsal temele dayalı tiyatral söylemi yine de yalınlıkla kurmaya çalıştığı gözlenebiliyor topluluğun.

Yeni Bir Tiyatro Fora Oyunu: “Kadınlarımız”...

Nitekim Eric Assous’tan Anıl Dursun’un çevirip Tufan Karabulut’un yönettiği *Tiyatro Fora* yapımı **Kadınlarımız**, topluluğun yine özel seçimle çıkardığı ilk bakışta anlaşılan bir oyun.

İşte yine sorularla, bunların yol açtığı şaşırtmacalı sıçramalarla ilerleyen, her bir helozonik halka bir sonrakine soru yumaklarıyla teyellendiği için sonuçta seyirciyi de doğrudan bu sorgulama döngüsüne katıp eylemli kılan bir oyun izliyoruz. Topluluğun değişmeyen iki oyuncusu Tufan Karabulut, Arda Kavaklıoğlu, ikiliye bu kez eşlik edense Deniz Salman...

Çok eski geçmişe sahip üç arkadaşın, belirli aralarla geleneksel hale getirdiği oyunlu, içkili “erkek meclisi” toplantıları... Ama bu kez bir sürpriz onları bekliyordur. Üçlüden birinin meclise katılımının gecikmesi, gelir gelmez bir anda her şeyi donduran “itiraf”ı!

Erkek meclisinin üç üyesi, eş, sevgili ilişkilendikleri kadınlar... Erkekler arasında yaşanabilecek dedikodu havasıyla başlayan konuşmalar, giderek kökten sorulara dönüşmekte gecikmeyecektir. Her zaman olduğu gibi alçalıp yükseler sorular, düşünce uçkunları, çözüm arayışları, bunların yol açtığı karmaşayla yaşanan beklenti savrulmaları. Bu burgaç, giderek üçlünün kendilerini sorgulamasına dönecektir kuşkusuz aynı zamanda.

Bu erkeklerin, kadınlarından kalkarak yansıttığı bakışlarına göz atıp derken öz bakışımızla yüzleşerek empati eşliğinde kadınların da erkekler için oluşturabileceği sorular üretmek kaçınılmaz hale gelecektir iç dünyamızda.

Sonuçta erkeklerin sorguladığı kadınlardan kalkan seyirci, bir bakıma erkekleri soruşturmaya koyulacaktır ucundan kıyısından.

Kadını Sorgulamaya Giderken Kendini Sorgulayan Erkek...

Hep yapageldiği biçimde *Tiyatro Fora*, yine bir tersinleme yoluyla ilerleyip sahne plastiğini de buna göre kuruyor. Oyun, bileşik kaplar örneğindeki gibi benzer biçimde kendi içinde epizotlarla halkalanıp bunu bir sonraya taşıyarak gelişimini sürdürüyor. Seyirci de bu yolla, ileri geri kayışlar eşliğinde nefis bir tartışmayı izliyormuşçasına oyundan düşünsel hazlar deriyor enikonu.

Topluluk, on beşinci yılının eşiğinde, sahnelediği son oyunları ile da kendilerinden beklenebilecek bir sahne çalışmasıyla çıkmış oluyor seyirci önüne. İş, "tartışmalar"la gelişen oyunun, izlendikten sonra da canlılığını koruyabilmesini sağlamak, diyelim oyundaki tartışmayı sahneden alıp salona, sonrasında farklı ortamlara taşımak. Bu da seyircinin üzerine düşüyor tabii.

Evet, kanımca *Tiyatro Fora*, **Kadınlarımız** adlı oyunları ile da üzerlerine düşen görevi yerine getiriyor. İzleyicilerine bir tartışmayla birlikte kendi iç derinliklerine taşıyacak veriler sunuyor sahneden. Öyleyse sıra seyircide...

SADIK ASLANKARA

@2018- Tiyatro Tiyatro Dergisi. | bize ulaşın : tiyatrodergisi@gmail.com